EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

ВТОР ОДДЕЛ

СЛУЧАЈ ДИМИТРОВ против СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

(Апликација бр. 24030/19)

ПРЕСУДА

СТРАЗБУР

22 октомври 2024 година

Оваа пресуда е конечна, но може да биде предмет на редакциски измени.

COUNCIL OF EUROPE
CONSEIL DE L'EUROPE

Во случајот Димитров против Северна Македонија,

Европскиот суд за човекови права (втор оддел), заседавајќи како совет составен од:

Diana Sârcu, *Претседател,*
Jovan Ilievski,
Gediminas Sagatys, *судии,*
и Dorothee von Arnim, *Заменик секретар на одделот,*

имајќи ги предвид:

апликацијата (бр. 24030/19) против Република Северна Македонија поднесена до Судот според членот 34 од Конвенцијата за заштита на човековите права и основните слободи („Конвенцијата“) на 30 април 2019 година од страна на г. Бранислав Димитров („апликантот“), Македонец/државјанин на Република Северна Македонија, кој е роден 1961 година, живее во Скопје и застапуван од г. Д. Стојаноски, адвокат кој работи во Скопје;

одлуката за известување за жалбените наводи во врска со членот 1 од Протоколот бр. 1 на Конвенцијата до Владата на Северна Македонија („Владата“), застапувана од нивниот агент, г-а Д. Џонова, и да го прогласат за недопуштен остатокот од апликацијата;

опсервациите на страните;

Расправајќи на нејавна седница на 1 октомври 2024 година,

Ја донесе следната пресуда, која беше усвоена на истиот датум:

ФАКТИ НА СЛУЧАЈОТ

1. Случајот се однесува на одземање и последователна конфискација од страна на царинските органи на стерео појачало на апликантот во царинска прекршочна постапка против апликантот, која последователно била запрена поради застареност.

2. На 8 март 2009 година царинските органи привремено одзеле стерео појачало од апликантот во прекршочна постапка против него поради наводно неисполнување на соодветната постапка за увоз. На 20 јануари 2016 година прекршочната постапка беше запрена поради настапена застареност без апликантот да биде прогласен за виновен за какво било казниво дело. Царинските органи го одзедоа стерео појачалото. Тие се повикаа на членот 100-а (3) и (4) од Кривичниот законик (применлив *mutatis mutandis* во прекршочната постапка) кој предвидува дека предметите што биле користени или биле наменети за извршување на кривично дело може да се одземат доколку постои опасност тие повторно да бидат искористени за извршување кривично дело. Понатаму, тој предвидуваше дека судот треба да донесе одлука за конфискација во постапки регулирани со закон, дури и кога, од фактички или правни причини, не беше можно да се води кривична постапка против сторителот. Царинските органи го известиле

апликантот за можноста да поднесе жалба до Управниот суд во рок од осум дена од денот на известувањето.

3. По жалбата на апликантот, одлуката на царинските органи била потврдена од управните судови на две нивоа на надлежност. Правосилната пресуда на Вишиот управен суд му била доставена на адвокатот на апликантот на 28 јануари 2019 година.

4. Апликантот доставил две правосилни пресуди од 6 јули 2016 година од Вишиот управен суд (бр. 431/2016 и 1201/2015) во кои одземените предмети биле вратени на тужителите во тие случаи по запирање на постапката поради застареност. Владата достави тринаесет правосилни пресуди од истиот суд (бр. 1160/2015, 1361/2016, 175/2017, 172/2017, 1250/2016, 195/2017, 420/2017, 732/2017, 330/2017, 962/2017, 108/2018, 105/2018 и 258/2018), донесени во периодот помеѓу 18 ноември 2016 година и 4 мај 2018 година. Во сите тие пресуди судот нареди конфискација на предмети по запирањето на постапката поради застареност и забележа дека немало барање пред Управниот суд да се вратат предметите одземени во тие случаи.

5. Апликантот се жалел според членот 1 од Протоколот бр. 1 на Конвенцијата дека неговото стерео појачало било одземено и потоа конфискувано и покрај фактот што тој никогаш не бил осуден.

ОЦЕНКА НА СУДОТ

I. НАВОДНА ПОВРЕДА НА ЧЛЕНОТ 1 ОД ПРОТОКОЛОТ БР. 1 ОД КОНВЕНЦИЈАТА

A. Допуштеност

6. Владата тврдеше дека жалбата на апликантот според овој основ била поднесена надвор од рокот од шест месеци. Конкретно, тврдеше дека правниот лек што тој го исцрпил во управните судови не бил ефективен, со оглед на тоа што немало изгледи за успех во светло на воспоставената домашна пракса (види параграф 4 погоре). Според тоа, тој требало да ја поднесе апликацијата до Судот во рок од шест месеци од одлуката на царинските органи (види параграф 2 погоре).

7. Апликантот не се согласи, укажувајќи на наодите на Вишиот управен суд во две пресуди од 6 јули 2016 година (види параграф 4 погоре).

8. Судот забележува дека апликантот поднел жалба до Управниот суд, откако бил информиран за таа можност од царинските органи (види параграф 2 погоре). Потоа, управните судови на две инстанци со целосна јурисдикција во однос на фактите и закон, го разгледаа неговото барање и го потврдија одземањето на стерео појачалото во светло на членот 100-а од Кривичниот законик (види параграф 3

погоре). Следствено, правосилната пресуда во врска со наводите на апликантот за незаконска конфискација беше доставена од Вишиот управен суд на 28 јануари 2019 година (види параграф 3 погоре). Бидејќи апликацијата е поднесена на 30 април 2019 година, таа е поднесена во рок од шест месеци од датумот на таа одлука. Во однос на тврдењето на Владата дека судската пракса на управните судови била воспоставена и предвидлива во однос на задолжителната конфискација, Судот повторува дека во случај на сомневање за ефективноста на домашниот правен лек, правниот лек треба да се искористи (види *Červenka v. the Czech Republic*, бр. 62507/12, § 121, 13 октомври 2016 година, со понатамошни референци). Тој забележува дека тужителите во сите случаи доставени од Владата не побарале пред Управниот суд враќање на нивните одземени предмети, додека апликантот во конкретниот случај барал враќање на стерео појачалото. Оттука, од самиот почеток не беше јасно дека обраќањето до управните судови е неефективно и дека апликантот требало да го исцрпи тој правен лек пред да ја поднесе својата апликација до Судот. Според тоа, приговорот на Владата во однос на рокот од шест месеци не може да се уважи.

9. Судот забележува дека оваа апликација не е очигледно неоснована во смисла на членот 35 став 3 (а) од Конвенцијата или недопуштена по која било друга основа. Затоа мора да се прогласи за допуштена.

Б. Основаност

10. Општите принципи во врска со заштитата на правото на сопственост според членот 1 од Протоколот бр. 1 на Конвенцијата во контекст на мерките за конфискација се сумирани во *Zaghini v. San Marino* (бр. 3405/21, § 57, 11 мај 2023 година) и во *Aktiva DOO v. Serbia* (бр. 23079/11, §§ 76, 78 и 81-83, 19 јануари 2021 година).

11. Судот забележува дека не е спорно меѓу странките дека конфискацијата на стерео појачалото на апликантот претставува мешање во правото на апликантот на мирно уживање во неговиот имот. Во конкретниот случај, конфискацијата вклучуваше траен пренос на сопственост врз основа на толкувањето на националните органи на релевантните одредби од Кривичниот законик (применливи *mutatis mutandis* за прекршочните постапки) и Владата не тврдеше дека апликантот имал реална можност за враќање на неговото стерео појачало. Според тоа, Судот смета дека мерката претставува лишување од имот за целите на втората реченица од првиот став од членот 1 од Протоколот бр. 1 (види, *mutatis mutandis*, *Andonoski v. the former Yugoslav Republic of Macedonia*, бр. 16225/08, § 30, 17 септември 2015 година).

12. Конфискацијата на стерео појачалото на апликантот беше заснована, како што е објаснето од царинските органи и одобрено од

националните судови, на членот 100-а (3) и (4) од Кривичниот законик (види параграфи 2 и 3 погоре). Затоа, наредбата за конфискација била предвидена со закон. Судот понатаму прифаќа дека заплената и последователната конфискација на стерео појачалото ја следела општата цел изнесена од Владата во нивното произнесување, имено да се спречи неконтролираниот увоз на предмети од странство, и затоа било од јавен интерес. Единствениот значаен сегмент што останува да се процени е пропорционалноста на мерката.

13. Судот, во врска со тоа, најпрво забележува дека стерео појачалото на апликантот било одземено во рамките на прекршочната постапка иако таа постапка била запрена поради застареност и без апликантот да биде прогласен за виновен за било каков прекршок вклучувајќи го и прекршокот на кој се повикува Владата, имено незаконски увоз на предметот (види параграф 2 погоре). Понатаму, Судот забележува дека, и покрај конфискацијата на стерео појачалото на апликантот, органите не поведоа никаква кривична постапка против него освен прекршочната постапка во која тој не беше осуден.

14. Второ, во рамките на прекршочната постапка не било разгледано, ниту пак релевантното домашно законодавство предвидувало таква можност, дали легитимната цел на тужената држава, имено да се спречи неконтролираниот увоз на предмети од странство, можела да биде постигната со некои други, помалку наметливи средства.

15. Трето, се чини дека фактот што немало индикации дека апликантот некогаш бил осуден за кој било друг царински прекршок не бил земен предвид кога станува збор за прашањето за конфискација. Немаше индикации дека стерео појачалото било купено незаконски, или дека претходно било користено за да се изврши прекршок (види, обратно, *Air Canada v. the United Kingdom*, 5 мај 1995 година, § 41, Серија А бр. 316-А). Ниту, пак, постои нешто што сугерира дека имало какви било причини за загриженост дека стерео појачалото ќе се користи за извршување на дополнителни прекршоци (види *Andonoski*, цитиран погоре, § 36). Националните органи се потпираа на последниот основ во нивните одлуки со кои го одбија барањето на апликантот, но сепак тие не изнесоа никакви причини за тоа како тој би можел да го искористи предметот за да изврши дополнителни прекршоци (види параграфи 2 и 3 погоре).

16. На крајот, Владата достави примери на домашна пракса за кои тврдеше дека ја покажаа доследноста на наодите на националните судови при примената на членот 100-а (3) и (4) од Кривичниот законик помеѓу 18 ноември 2016 и 4 мај 2018 година. Анализирајќи ги пресудите, Судот забележува дека, за разлика од апликантот во конкретниот случај, ниту еден од тужителите во тие случаи не побарал пред Управниот суд да му бидат вратени одземените предмети (види параграф 4 погоре). Спротивно на тоа, апликантот доставил две пресуди

од 6 јули 2016 година (пред пресудите поднесени од Владата) во кои Вишиот управен суд наредил да се вратат одземените предмети по запирањето на постапката поради настапена застареност (ibid.). Оттука, се чини дека задолжителното одземање на предмети според членот 100 а (3) и (4) не било бланкетна мерка и зависело од други елементи, на пример, дали тужителот барал враќање на предметот. Сепак, националните власти, иако се претпоставува дека уживале одреден степен на дискреција во такви случаи, не го испитале случајот на апликантот врз основа на кој било од факторите опишани погоре.

17. Во такви околности, Судот смета дека одлуката за конфискација била непропорционална со тоа што му наметнала на апликантот прекумерен товар.

18. Според тоа, има повреда на членот 1 од Протоколот бр. 1 на Конвенцијата.

ПРИМЕНА НА ЧЛЕНОТ 41 ОД КОНВЕНЦИЈАТА

19. Апликантот побарал 6.000 евра за материјална штета, 5.000 евра за нематеријална штета и 1.222 евра за трошоци направени пред Судот.

20. Владата ги оспори тие тврдења како неосновани и неповрзани со наводната повреда.

21. Судот забележува дека релевантните принципи во однос на материјалната штета се сумирани во *Vasilevski v. the former Yugoslav Republic of Macedonia* (бр. 22653/08, § 66, 28 април 2016 година). Го прифаќа барањето на апликантот во однос на материјалната штета во врска со конфискацијата на неговото стерео појачало и смета дека неговото враќање, во состојба во која било во моментот на неговата конфискација, ќе го стави апликантот во позиција во која тој би бил ако повредата не се случила (спореди ibid., § 67). Алтернативно, доколку е невозможно да се врати стерео појачалото, Судот смета дека е разумно, во отсуство на релевантни документи поднесени од апликантот кои докажуваат различна вредност на појачалото во состојбата во моментот на неговото одземање, да му досуди на апликантот 1.690 евра, вредност утврдена од домашните органи во моментот на конфискацијата, плус секој данок што може да се наплати. Судот, исто така, прифаќа дека претрпел некаква нематеријална штета и затоа му досудува 750 евра, плус секој данок што може да се наплати.

22. Имајќи ги предвид документите со кои располага, Судот смета дека е разумно да му досуди на апликантот 1.222 евра за покривање на трошоците во постапката пред Судот, плус секој данок што може да се наплати.

ОД ОВИЕ ПРИЧИНИ, СУДОТ ЕДНОГЛАСНО,

1. *Ја прогласува* апликацијата за допуштена;

2. *Утврдува* дека имало повреда на членот 1 од Протоколот бр. 1 на Конвенцијата;

3. *Утврдува*
   (а) дека тужената држава треба да му го врати на апликантот, во рок од три месеци, одземеното стерео појачало во состојба во која било во моментот на неговата конфискација;
   (б) дека, доколку не се направи таквата реституција, тужената држава треба да му плати на апликантот, во рок од три месеци, 1.690 евра (илјада шестотини и деведесет евра), плус секој данок што може да се наплати, во однос на материјалната штета;
   (в) дека во секој случај, тужената држава треба да ги плати, во истиот тримесечен период, следните износи:
      (i) 750 евра (седумстотини и педесет евра), плус секој данок што може да се наплати, во однос на нематеријална штета;
      (ii) 1.222 евра (илјада двесте дваесет и две евра), плус секој данок што може да му се наплати на апликантот, во однос на трошоците;
   (г) дека предметните износи треба да се конвертираат во валутата на тужената држава по курсот применлив на датумот на исплата;
   (д) дека по истекот на горенаведените три месеци до исплатата ќе се плати камата на горенаведените износи по стапка еднаква на најниската каматна стапка за позајмени средства на Европската централна банка за време на периодот на доцнење, плус три процентни поени;

4. *Го одби* остатокот од барањето на апликантот за правичен надомест.

Изготвено на англиски јазик и објавено во писмена форма на 22 октомври 2024 година, согласно членот 77, ставови 2 и 3 од Деловникот на Судот.

Dorothee von Arnim Заменик секретар	Diana Sârcu President